

Eksperyta została wykonana na zlecenie Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej w
MGPIPS.

Informacje zawarte w eksperycie odzwierciedlają poglądy autora a nie zamawiającego.

Witold M.Orłowski

**Prognoza zmian sytuacji
społeczno-ekonomicznej Polski:
horyzont 2006, 2010, 2013 -15**

Opracowanie przygotowane na zlecenie
Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, grudzień 2003

Spis treści

Spis treści	2
Spis wykresów.....	3
Spis tablic	3
Skróty stosowane w tekście.....	4
1. Wstęp: ograniczenia dynamiki gospodarczej.....	5
2. Założenia projekcji rozwoju na lata 2004-15	8
2.1 Projekcja bazowa.....	8
2.2 Scenariusz grecki.....	10
3. Wyniki projekcji rozwoju na lata 2004-15.....	12
3.1 Projekcja bazowa: podstawowe charakterystyki wzrostu	12
3.2 Scenariusz grecki: podstawowe charakterystyki wzrostu	14
3.3 Najistotniejsze różnice między scenariuszami.....	18
ANEKS: Szczegółowa projekcja rozwoju gospodarczego Polski do roku 2015 (scenariusz bazowy i grecki).....	24

Spis wykresów

Rysunek 1 Dynamika PKB i stopa bezrobocia (słupki - PKB, linie - bezrobocie)	19
Rysunek 2 PKB na mieszkańca Polski w % UE-15 (słupki - wg.PPP, linie - wg.kursu).....	19
Rysunek 3 Relacja inwestycji do PKB i luka popytowa (słupki - inwestycje, linie - luka)	20
Rysunek 4 Deficyt obrotów bieżących i inflacja (słupki - deficyt, linie - inflacja CPI)	20
Rysunek 5 Deficyt sektora publicznego i dług publiczny (słupki - deficyt, linie - dług).....	21
Rysunek 6 Struktura oszczędności sektorów (% PKB).....	21
Rysunek 7 Bilans oszczędności i inwestycji sektorów (% PKB).....	22
Rysunek 8 Struktura bilansu płatniczego (w % PKB).....	22
Rysunek 9 Struktura PKB według wykorzystania (PKB=100).....	23
Rysunek 10 Struktura PKB według działów (PKB=100)	23

Spis tablic

Tablica 1 Scenariusz bazowy rozwoju Polski, 2003-15 (kluczowe zmienne)	13
Tablica 2 Scenariusz grecki rozwoju Polski, 2003-15 (kluczowe zmienne).....	16
Tablica 3 Różnice między scenariuszami, 2003-15 (kluczowe zmienne).....	18
Tablica 4 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: makroproporcje	25
Tablica 5 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: bilans płatniczy	26
Tablica 6 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: rachunek oszczędności i inwestycji (w % PKB)	27
Tablica 7 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: wykorzystanie transferów z UE ...	28
Tablica 8 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: charakterystyki wzrostu, zmiany strukturalne.....	29
Tablica 9 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: sektor publiczny*, w % PKB	30
Tablica 10 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: makroproporcje	31
Tablica 11 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: bilans płatniczy.....	32
Tablica 12 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: rachunek oszczędności i inwestycji (w % PKB)	33
Tablica 13 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: wykorzystanie transferów z UE....	34
Tablica 14 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: charakterystyki wzrostu, zmiany strukturalne.....	35
Tablica 15 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: sektor publiczny*, w % PKB.....	36

Skróty stosowane w tekście

BIZ	– Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (FDI)
WPR	– Wspólna polityka rolna Unii Europejskiej
EMU	– Unia Ekonomiczna i Monetarna (<i>Economic and Monetary Union</i>)
EŚW	– Europa Środkowo-Wschodnia
ICOR	– Przyrostowa kapitałochłonność wzrostu PKB (<i>Incremental Capital-Output Ratio</i>)
PKB	– Produkt Krajowy Brutto
PPP	– Parytet Siły Nabywczej (<i>Purchasing Power Parity</i>)
UE	– Unia Europejska
UE-15	– członkowie UE w roku 2003 (Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Niemcy, Portugalia, Szwecja, Wielka Brytania, Włochy)

1. Wstęp: ograniczenia dynamiki gospodarczej

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, które nastąpi w maju 2004, stanowi ważną cezurę w rozwoju gospodarczym kraju. Nie chodzi tylko o ostateczną i nieodwracalną liberalizację wszystkich rynków produktów i czynników, ani o dodatkowe fundusze rozwojowe (których rola w rozwoju gospodarczym, choć bardzo ważna, jest często wyolbrzymiana), ale o zasadnicze zmiany w funkcjonowaniu polskiej gospodarki wymuszające wzrost efektywności i tworzące zachęty do zwiększonej skali inwestowania w rozwój kapitału ludzkiego i fizycznego.

Lata 2004-15 to kres, w którym trudno spodziewać się radykalnych zmian w poziomie rozwoju gospodarczego Polski. Dystans dzielący Polskę od krajów UE-15, średnio dwuipółkrotny, z pewnością nie zniknie do roku 2015. Wymagałoby to długookresowego tempa wzrostu rzędu 11%, nieosiągniętego na dłuższą metę przez żaden kraj świata. Co ważniejsze jednak, brak jest przesłanek do sądu, że gospodarka polska jest przygotowana do osiągania na dłuższą metę nie tylko „tygrysiach”, ale w ogóle wysokich temp wzrostu PKB. O ograniczeniu zdolności wzrostowych gospodarki decyduje szereg czynników:

- *Poziom inwestowania jest relatywnie niski.* Relacja inwestycji do PKB wynosi obecnie poniżej 20% (w roku 1998 przekraczała 25%), co należy uznać za poziom zdecydowanie zbyt niski. Co więcej, relacja ta okazuje się jeszcze niższa – w porównaniu z krajami UE-15, zwłaszcza relatywnie uboższymi – jeśli zamiast cen krajowych zastosować średnie ceny UE. Tak mierzona relacja inwestycji do PKB wynosi w Polsce 15%, w porównaniu z 20% średnio w UE-15, oraz 23% w najuboższych krajach obecnej Unii.
- Polska – podobnie zresztą jak inne nowe kraje członkowskie z EŚW – *nie znalazła jak dotąd bezpiecznego sposobu finansowania szybkiego wzrostu PKB.* Przyspieszenie dynamiki popytu krajowego, zwłaszcza inwestycyjnego, nie wiąże się ze wzrostem stopy oszczędności krajowych. W rezultacie tego, już po 2-3 latach przyspieszonego rozwoju Polska znalazła się w obliczu drastycznego deficytu oszczędności krajowych, prowadzącego do szybkiego wzrostu deficytu obrotów bieżących i wymuszającego dostosowanie krajowej polityki gospodarczej (schłodzenie popytu). Należy dodać, że alternatywą dla spowalniającej wzrost polityki makroekonomicznej może być jeszcze bardziej od niej kosztowny kryzys walutowy.
- *Warunki funkcjonowania przedsiębiorstw nie sprzyjają szybkiej akumulacji kapitału, wzrostowi konkurencyjności i rozwojowi działalności.* Skala opodatkowania jest stosunkowo wysoka, znacząco podnoszona przez koszty quasi-podatkowe (np. nieefektywną biurokrację gospodarczą). Stosunkowo duży zasięg funkcjonowania szarej strefy tworzy nierówne warunki konkurencji uderzające w firmy działające legalnie, oraz wiedzie do wysokich stóp opodatkowania.
- *Sektor publiczny jest nieefektywny i kosztowny, a jednocześnie nie dostarcza akceptowalnej jakości dóbr publicznych.* Brak jest dostatecznej skali wydatków prozrostowych (m.in. wydatków inwestycyjnych). W wielu dziedzinach środki wydawane są w sposób skrajnie nieefektywny, często wręcz kontrproduktywny. Jednocześnie nadmierna skala deficytów

budżetowych powoduje drenaż krajowego rynku kapitału, zaostrzając wspomniany powyżej problem finansowania wzrostu. Najogólniej mówiąc, przyczynami tego stanu rzeczy jest niskie zaawansowanie proefektywnościowych reform strukturalnych w znacznej części sektora publicznego (w tym zwłaszcza w dziedzinie administracji publicznej, służby zdrowia, systemie zabezpieczenia społecznego, oświacie). Dodatkowy drenaż ograniczonych zasobów powodowany jest przez niezrestrukturyzowane przedsiębiorstwa państwowe (w szczególności w górnictwie, komunikacji i przemyśle obronnym).

- *Brak prawdziwych mechanizmów proefektywnościowych w dziedzinie edukacji i badań naukowych* powoduje znaczące ograniczenie dla procesu rozwoju kapitału ludzkiego i innowacyjności gospodarki. Jest to zjawisko o tyle groźne, że oznacza ryzyko iż nawet znaczące zwiększenie nakładów na obie dziedziny nie spowoduje poprawy sytuacji, lecz głównie wzrost nieefektywności wydatkowania środków. Należy dodać, że jest to też – na dłuższą metę – jeden z kluczowych czynników utrudniających rozwiązanie problemów bezrobocia.
- *Skandaliczny niedorozwój infrastruktury* stanowi czynnik coraz silniej wpływający na decyzje inwestycyjne, powodujący utratę przez Polskę najwyższej jakości inwestycji na rzecz konkurujących z nami krajów EŚW. Należy się spodziewać, że efekty tego zjawiska przyniosą w pełni dopiero lata nadchodzące.

Powyżej wymienione 6 głównych barier najsilniej – w mojej opinii - ogranicza średnio- i długookresowe tempo wzrostu gospodarki polskiej, uniemożliwiając jednocześnie skuteczne zwalczanie bezrobocia. Pragnę dodać, że w moim przekonaniu do zasadniczych barier nie należy – wbrew obiegowym sądom – niedorozwój polskiego rolnictwa. Problemy polskiego rolnictwa mają charakter w głównej mierze społeczny, a nie czysto ekonomiczny. Są to głównie: (1) ogromna grupa osób w zaawansowanym wieku, żyjąca na obszarach wiejskich i prowadząca zazwyczaj działalność rolniczą nie zorientowaną na rynek; (2) niskie kwalifikacje osób w wieku produkcyjnym, utrudniające efektywne poszukiwanie nierolniczych źródeł utrzymania (w warunkach ograniczonego zapotrzebowania gospodarki nierolniczej na pracę nisko kwalifikowaną). Mechanizmy WPR, choć dalekie od optymalności, pozwolą na stopniową poprawę efektywności rolnictwa, łagodząc jednocześnie koszty rozwiązania powyżej wymienionych problemów o charakterze społecznym.

Reasumując, w okresie 2004-15 nie oczekuję osiągnięcia przez Polskę wysokich temp wzrostu PKB (możliwych przejściowo w latach 1995-97 kosztem pogorszenia się deficytu obrotów bieżących). Uważam jednak za możliwe wejście na stosunkowo stabilną ścieżkę zrównoważonego wzrostu rzędu ok.5% (w projekcji nie uwzględniam prawdopodobnych fluktuacji temp wzrostu związanych z występowaniem cykli koniunkturalnych w Zachodniej Europie). Możliwe to będzie dzięki zwiększeniu dostępności kapitału, którymi dysponuje Polska, oraz wzrostowi produktywności obu czynników produkcji, osiągniętemu po części dzięki liberalizacji rynków, po części dzięki kontynuacji reform strukturalnych.

Główną zmianą, której można spodziewać się w tym okresie w przypadku kontynuacji proefektywnościowych reform strukturalnych (głównie w sektorze publicznym) jest przestawienie gospodarki polskiej na tory przyspieszonego wzrostu poprzez:

- zwiększenie się skali i udziału w PKB inwestycji publicznych i prywatnych,
- przyspieszenie procesów modernizacji i absorpcji nowych technologii, zarówno w drodze zwiększonego importu, jak zwiększonych nakładów na edukację i krajowe badania i rozwój,
- wzrost zaufania za strony rynków światowych, wiodący do przyspieszenia napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych,
- bezpieczne sfinansowanie zwiększonych nakładów inwestycyjnych poprzez większe oszczędności krajowe i zagraniczne, w tym fundusze unijne, zwłaszcza w warunkach przystąpienia Polski do strefy euro (EMU),
- poprawę w zakresie infrastruktury..

Efektom takiego rozwoju powinien być w pierwszych latach członkostwa przyspieszony wzrost PKB, wywołany w pierwszej kolejności przez czynniki popytowe. W końcu okresu możliwe jest pojawienie się pierwszych oznak długotrwałego przyspieszenia trendu wzrostu zdolności produkcyjnych i PKB, związanego z „przekuciem” majątku produkcyjnego Polski na większy, nowocześniejszy i bardziej efektywny. Powinno to zaowocować zwiększoną długookresową konkurencyjnością gospodarki polskiej, pozwalającą na wykorzystanie szans tworzonych przez uczestnictwo w rynku wewnętrznym UE.

Należy jednak zauważyć, iż istnieje ryzyko, że proefektywnościowe reformy sektora publicznego postępować będą w Polsce znacznie wolniej, niż byłoby to możliwe, głównie skutkiem oporu ze strony grup zainteresowanych kontynuacją obecnego stanu, lub braku odpowiedniej determinacji politycznej dla przeprowadzenia reform. W takiej sytuacji Polska może nie osiągnąć w okresie 2004-15 powyżej wspomnianej dynamiki wzrostu rzędu 5%. Koszty nawet stosunkowo krótkiego, kilkuletniego odłożenia w czasie reform mogą być bardzo poważne i zaważyć na rozwoju kraju na wiele lat.

2. Założenia projekcji rozwoju na lata 2004-15

2.1 Projekcja bazowa

W projekcji bazowej – którą uważam za najbardziej prawdopodobną – zakładam, że w najbliższych latach w Polsce przeprowadzony zostanie szereg proefektywnościowych reform sektora publicznego, których efektem będzie również znaczące ograniczenie skali wydatków i deficytu publicznego, umożliwiające przystąpienie około roku 2009 do strefy euro.

Założenia projekcji są następujące:

- (a) Polska przystąpi do Unii Europejskiej 1 maja 2004 wraz z pozostałymi 9 kandydatami, na podstawie rozwiązań wynegocjowanych w latach 1998-2002 i przyjętych na szczycie w Kopenhadze 13 grudnia 2002.
- (b) Oznaczać to będzie eliminację ostatnich barier dla swobodnego przepływu towarów przemysłowych (natury pozataryfowej) i wprowadzenie wspólnej taryfy celnej, całkowite objęcie Polski mechanizmami WPR (ze stopniowym dochodzeniem do pełnego objęcia rolników płatnościami bezpośrednimi), pełną liberalizację większości rynków usług, dostosowanie zasad regulacji rynku do standardów UE.
- (c) W zakresie rynków czynników produkcji nastąpi eliminacja ostatnich barier dla swobodnego przepływu kapitału. Swoboda przemieszczania się pracowników będzie wprowadzana stopniowo w okresie 7 lat, choć Polska otrzyma znaczne koncesje w tym zakresie już od roku 2004, a restrykcje będą prawdopodobnie znoszone przed przewidzianymi terminami.
- (d) W latach 2004-06 przeprowadzony zostanie – mimo niesprzyjającego kalendarza politycznego – program proefektywnościowych reform sektora publicznego, których efektem będzie również znaczące ograniczenie skali wydatków i deficytu publicznego, oraz uniknięcie przekroczenia konstytucyjnej bariery 60% relacji długu publicznego do PKB (przy założonej zmianie sposobu liczenia długu, włączającej do rachunku aktywa netto II filaru emerytalnego). Dzięki temu w budżecie wygoszpodarowane zostaną również większe środki na finansowanie wydatków prorozwojowych, w tym kofinansowanie projektów infrastrukturalnych, a jakość dostarczanych dóbr publicznych ulegnie stopniowej poprawie.
- (e) Pakiet finansowy zaoferowany Polsce w pierwszych latach członkostwa (do roku 2006) jest stosunkowo skromny, zwłaszcza ze względu na ograniczone możliwości absorpcji przez Polskę funduszy w pierwszych latach członkostwa, oraz zobowiązanie do pełnego uczestnictwa w składce. W kolejnych latach, w ramach nowej perspektywy budżetowej, Polska otrzyma dostęp do znaczących funduszy strukturalnych oraz do rosnących płatności z tytułu udziału we wspólnej polityce rolnej (WPR). Zgodnie z założeniami na temat zdolności absorpcyjnej i ewolucji budżetu Unii (zakładam, że unijnym płatnikom nie uda się w znaczącym stopniu zredukować obecnej skali składki), Polska może liczyć na transfery rosnące stopniowo do ok. 5 mld USD w roku 2006 i 13 mld USD w latach 2014-15 (w cenach stałych roku 2004). Oznacza to, po uwzględnieniu polskiej składki do UE, transfery netto rosnące do ok. 3-3.5% PKB w latach 2010-11, a następnie

stopniowo obniżające się, wraz ze wzrostem PKB (wyrażonego w euro), do 2.5-3% PKB w latach 2014-15.

- (f) Zwiększona wiarygodność finansowa i atrakcyjność inwestycyjna Polski doprowadzi do utrzymania się szybkiego napływu kapitału zagranicznego, zarówno inwestycji zorientowanych na zaspokajanie rynku krajowego, jak – z czasem w coraz większym stopniu – na eksport. Roczny napływ BIZ sięgać będzie ok.8-9 mld euro, a po roku 2010 zwiększy się do 12-15 mld euro (3-3.5% PKB), do czego dojdą znaczące napływy kapitału portfelowego (zwłaszcza w latach 2007-09 w związku z tzw. convergence play, a więc wykorzystywaniem różnic dochodowości papierów skarbowych polskich i europejskich przed konwergencją do wymogów strefy euro), oraz napływ kredytów z EIB i kredytów komercyjnych.
- (g) W roku 2005 Polska włączy się do mechanizmu stabilizacji kursu walut ERM2. Po spełnieniu kryteriów nominalnej konwergencji z Maastricht w roku 2008, Polska włączy się w ciągu roku 2009 do strefy euro (zakłada się więc opóźnienie członkostwa w porównaniu z obecnymi deklaracjami rządu i NBP, wynikające z trudnościami związanymi ze spełnieniem kryteriów Maastricht). Oznacza to szczególnie odpowiedzialną i ostrożną politykę makroekonomiczną, połączoną z głębokimi reformami strukturalnymi (prywatyzacją, restrukturyzacją przedsiębiorstw, reformami sektora publicznego). Przystąpienie do strefy euro oznaczać będzie początek procesu redukcji rezerw dewizowych Polski, po wzroście w latach 2005-07.
- (h) Stosunkowo sprawne, zgodne z oczekiwaniami rynków włączenie się Polski do EMU oznaczać będzie, że w latach 2004-08 utrzyma się stosunkowo wysokie zaufanie do polityki gospodarczej, prowadzące do zjawisk nominalnej konwergencji (niskie oczekiwania inflacyjne, stabilny kurs względem euro i niskie długookresowe stopy procentowe).

2.2 Scenariusz grecki

Niepewność co do możliwości wprowadzenia w latach 2004-06 założonego w projekcji bazowej pakietu reform każe sformułować scenariusz alternatywny, w którym reformy te odsunięte są w czasie na lata 2009-12 (opóźnienie o 5 lat). Ze względu na pewne podobieństwo do scenariusza gospodarczego, który zrealizował się po wstąpieniu do UE w Grecji, umownie nazwę go scenariuszem greckim¹. Pragnę podkreślić, że w moim przekonaniu reformy te są tak czy owak nieuniknione i prędzej czy później będą wprowadzone (mandat do ich przeprowadzenia da rosnąca frustracja społeczna wysokim bezrobociem i powolnym rozwojem). Jednocześnie jednak odrzucam jako bardzo mało prawdopodobną tezę, że nieprzeprowadzenie takich reform w latach 2004-06 doprowadzi do znaczącego kryzysu makroekonomicznego (np. kryzysu walutowego). Prawdopodobną ceną odłożonych reform będzie ograniczenie zdolności wzrostowych gospodarki, przy zachowaniu stosunkowo wysokiej stabilności pieniądza.

Założenia projekcji są następujące:

- (a) Założenia o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, oraz o nowej perspektywie finansowej UE – jak w projekcji bazowej.
- (b) Program proefektywnościowych reform sektora publicznego, których efektem będzie również znaczące ograniczenie skali wydatków i deficytu publicznego, przesunięty będzie na lata 2009-12. Uniemożliwi to uniknięcie przekroczenia konstytucyjnej bariery 60% relacji długu publicznego do PKB (zakładam, że spowoduje to raczej zmianę zapisów Konstytucji, lub złagodzenie zapisów ustawy o finansach publicznych w duchu kryterium długu publicznego Maastricht, niż wymagane przez obecne prawo natychmiastowe zrównoważenie budżetu). Skutkiem tego w budżecie występować będzie przez dłuższy czas wysoki deficyt, wymuszony koniecznością jednoczesnego finansowania nadmiernych wydatków bieżących i znalezienia środków na finansowanie wydatków prorozwojowych, w tym kofinansowanie projektów infrastrukturalnych. Nie nastąpi też znacząca poprawa jakości dostarczanych dóbr publicznych.
- (c) Przy podobnym pakiecie finansowym UE, jak w projekcji bazowej, niższe zdolności absorpcyjne Polski spowodowane głównie niższą efektywnością działania administracji publicznej zaowocują wprawdzie tylko nieznacznie niższym napływem do Polski unijnych transferów, ale za to zdecydowanie niższą efektywnością ekonomiczną wykorzystania tych funduszy. Doprowadzi to do wzrostu przyrostowej kapitałochłonności inwestycji ICOR. Zgodnie z założeniami na temat zdolności absorpcyjnej i ewolucji budżetu Unii (zakładam, że unijnym płatnikom nie uda się w znaczącym stopniu zredukować obecnej skali składki), Polska może liczyć na transfery rosnące stopniowo do niecałych 5 mld USD w roku 2006 i 12.5 mld USD w latach 2014-15 (w cenach

---

¹ Szczegółowe omówienie doświadczeń greckich zawiera praca: Orłowski W.M. (1998), Droga do Europy, Instytut Europejski, Łódź. Należy podkreślić, że skala niekorzystnych zjawisk opisanych w scenariuszu greckim jest mniejsza, niż w rzeczywistości wystąpiła w Grecji. Ważna jest jednak istota makroekonomiczna problemu: ograniczenie zdolności wzrostowych gospodarki skutkiem nieefektywności występującej głównie w sektorze publicznym.

stałych roku 2004). Oznacza to jednak, przy niższym PKB Polski, transfery netto rosnące do ok. 3.5-4% PKB w latach 2010-15.

- (d) Polska w niedostatecznym stopniu wykorzysta szansę zwiększenia w latach 2004-15 wiarygodności finansowej i atrakcyjności inwestycyjnej, tracąc wiele potencjalnych inwestycji na rzecz innych krajów EŚW. Napływu BIZ, głównie inwestycji zorientowanych na zaspokajanie rynku krajowego, jak – w niedostatecznym stopniu – na eksport, sięgać będzie ok.6-7 mld euro, a po roku 2014 zwiększy się do 7-8 mld euro (2-3% PKB), do czego dojdą, po odpływie w latach 2005-06, znaczące napływy kapitału portfelowego w latach 2009-12 w związku z convergence play.
- (e) Polska włączy się do mechanizmu stabilizacji kursu walut ERM2 dopiero w latach 2008-09. Wysiłek na rzecz spełnienia kryteriów nominalnej konwergencji z Maastricht nastąpi jednak dopiero w latach 2010-13. Polska włączy się do strefy euro w roku 2014.
- (i) Opóźnienie procesu reform fiskalnych spowoduje załamanie w latach 2005-6 oczekiwań rynków dotyczących szybkiego włączenia się Polski do EMU. Oznaczać będzie, że w latach 2005-06 pojawi się zjawisko nominalnej dywergencji (wzrostu oczekiwań inflacyjnych, niestabilności kursu względem euro i wzrostu długookresowych stóp procentowych).

3. Wyniki projekcji rozwoju na lata 2004-15

Wyniki projekcji bazowej (scenariusza bazowego) oraz scenariusza greckiego przedstawione są szczegółowo (w formie tabel) w aneksie. W poniższym omówieniu zwrócę uwagę jedynie na najważniejsze wyniki obu projekcji.

3.1 Projekcja bazowa: podstawowe charakterystyki wzrostu

Projekcja bazowa (scenariusz bazowy) oznacza, że Polska wykorzystuje pierwsze 12 lat członkostwa w Unii dla znacznego ograniczenia barier, utrudniających szybki wzrost gospodarczy, wymienionych w części 1, poczynając od przeprowadzenia reform finansów publicznych. Wyraźniejsze efekty tych działań, w postaci przyspieszenia potencjalnego długookresowego tempa wzrostu PKB, widoczne będą po roku 2010.

Najistotniejszą konsekwencją makroekonomiczną scenariusza jest więc nie tyle wyraźne podniesienie się tempa wzrostu PKB, co przestawienie gospodarki na ścieżkę przyspieszenia oraz realne wzmocnienie waluty wzmacniające stabilność gospodarczą. Oznacza to różnorodne zmiany, poniżej pokrótce omówione.

Po pierwsze, wzmocniona konkurencja na rynku krajowym wymusi proces przyspieszonego dostosowania i restrukturyzacji firm polskich. Mimo ich rosnącej wydajności, w pierwszych latach członkostwa dynamika importu przekroczy dynamikę eksportu, głównie skutkiem realnej aprecjacji złotego i bardziej agresywnych strategii rynkowych korporacji ponadnarodowych. Restrukturyzacja pozwoli jednak na zdecydowaną poprawę dynamiki polskiego eksportu w latach 2010-2015. Zgodnie z wynikami symulacji, w latach 2005-07 gospodarka może znaleźć się na ścieżce wzrostu PKB około 4.5-5%, przy spożyciu rosnącym w tempie nieco 4% i inwestycjach rosnących w tempie ok. 10-11% rocznie. Przyspieszenie wzrostu w latach 2005-07 wiązać się będzie nie tylko z efektami członkostwa, ale z prawdopodobną poprawą wyników gospodarek zachodnioeuropejskich w porównaniu z latami 2001-03. Oznacza to, że po akcesji nastąpi kilkuletni boom inwestycyjny i konsumpcyjny. Deficyt obrotów bieżących w relacji do PKB stopniowo wzrośnie do 4% w roku 2010, co nie będzie jednak tworzyć zagrożenia dla stabilności gospodarczej Polski. W bilansie płatniczym nastąpi wyraźne pogorszenie (o 4-5 punktów procentowych PKB do roku 2010) salda handlowego, natomiast pojawią się rosnące transfery netto z Unii. Utrzymaniu kontroli nad deficytem obrotów bieżących będzie też służyło ograniczenie potrzeb pożyczkowych sektora publicznego, redukujące skalę niezbilansowania oszczędności krajowych i inwestycji. Skala luki popytowej obniży się z obecnych 6-7% do ok.2% około roku 2008. Oznacza to, że nadal nie pojawią się oznaki przegrzewania się gospodarki (gwałtowny wzrost inflacji lub deficytu handlowego).

Tablica 1 Scenariusz bazowy rozwoju Polski, 2003-15 (kluczowe zmienne)

	Poziom				Dynamika		
	2003	2006	2010	2015	2004-06	2007-10	2011-15
<i>Poziom UE-15 równy 100</i>							
PKB per capita wg.PPP, c.stałe	41.0	44.6	49.1	57.6			
PKB per capita, c.bieżące	18.2	19.5	22.3	27.9			
<i>PKB w cenach stałych, indeks (rok 2003=100)</i>							
PKB	100	114	136	179	4.6	4.5	5.6
Popyt krajowy razem	100	115	142	186	4.8	5.4	5.5
Spożycie indywidualne	100	112	134	164	4.0	4.6	4.1
Spożycie zbiorowe	100	103	114	132	1.0	2.6	3.0
Nakłady inwestycyjne	100	134	191	304	10.2	9.3	9.7
Eksport	100	128	169	260	8.6	7.2	9.0
Import	100	130	184	275	9.0	9.2	8.3
<i>Rynek pracy</i>							
Pracujący	14.7	14.7	15.0	15.6	0.1	0.6	0.8
Bezrobotni	3.2	2.8	2.8	2.1	-4.4	0.0	-5.3
Stopa bezrobocia	18.0	16.0	15.7	12.0			
<i>Zmienne monetarne</i>							
Poziom cen CPI (rok 2003=100)	100	109	124	148	2.9	3.3	3.6
Kurs walutowy PLN/EUR	4.48	4.65	4.64	4.64	1.2	0.0	0.0
Długookresowe stopy procentowe	5.5	6.2	5.2	5.0			
Krótkookresowe stopy procentowe	5.4	6.5	3.5	3.5			
<i>Wybrane relacje (% PKB, ceny bieżące)</i>							
Deficyt obrotów bieżących	-2.4	-2.2	-3.9	-4.2			
Deficyt handlowy	-2.5	-3.3	-6.8	-5.7			
Transfery z Unii Europejskiej	0.5	2.4	4.7	3.8			
Transfery netto z Unii Europejskiej	0.5	1.1	3.4	2.5			
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	2.5	4.2	3.1	3.3			
Inwestycje brutto	19.6	22.3	24.6	26.6			
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-3.9	-2.5	-1.7			
Dług publiczny	46.8	51.6	50.2	43.3			
Dług zagraniczny (z wył.długu z tytułu BIZ)	39.5	36.6	30.4	26.2			

W latach 2007-2009 nastąpi rodzaj stopniowego wyczerpania się dotychczasowego modelu wzrostu gospodarczego, bazującego na szybkim wzroście popytu krajowego. Towarzyszyć temu będą opóźnione efekty bardziej zdecydowanej polityki makroekonomicznej, niezbędnej dla spełnienia do roku 2008 kryteriów członkostwa w strefie euro. Dynamika inwestycji obniży się do 8%, zaś wzrostu PKB do ok.4%. W okresie tym może również wystąpić rodzaj rozczarowania efektami członkostwa Polski w UE, głównie ze względu na zwiększenie się presji konkurencyjnej dla przedsiębiorstw krajowych nie kompensowanej – jak poprzednio – szybkim wzrostem absorpcji. Ponowne przyspieszenie importu i absorpcji krajowej nastąpi po roku 2009, skutkiem przystąpienia do strefy euro i związanym z tym spadkiem krótkookresowych stóp procentowych i realnym wzmocnieniem się waluty krajowej (wynikającym z różnic inflacyjnych).

Od roku 2010 gospodarka wejdzie na nową ścieżkę przyspieszonego wzrostu gospodarczego, związanego z wyraźną poprawą stopnia konkurencyjności i ze wzrostem jakości i wielkości majątku produkcyjnego. Tempo wzrostu eksportu podniesie się stopniowo do ok.10%, przy imporcie rosnącym w tempie 8-8.5%. Przy utrzymaniu dynamiki absorpcji krajowej na poziomie zbliżonym do obserwowanego poprzednio, doprowadzi to do wzrostu dynamiki PKB do blisko 6% oraz do utrzymania się deficytu obrotów bieżących na poziomie 4-4.5% PKB. Przy rosnącym potencjalnym tempie wzrostu PKB (skutkiem wyższych inwestycji i wzrostu efektywności), luka popytowa ustabilizuje się blisko poziomu zerowego (zdefiniowanego jako poziom z lat 1996-97). Oznacza to, że tempo wzrostu potencjalnego PKB (długookresowe) stopniowo wzrośnie z ok. 4.5-5 do ok. 5.5-6%, co pozwoli po roku 2010 na znaczącą redukcję stopy bezrobocia (do 12% w roku 2015, z dalszą tendencją spadkową).

Opisanym powyżej etapom wzrostu PKB towarzyszyć będzie stabilizacja makroekonomiczna. Po przystąpieniu do UE Polska włączy się do mechanizmu kursowego ERM2, stabilizując kurs złotego wobec euro. Mimo niełatwego wymogu spełnienia kryteriów konwergencji – zwłaszcza trudne okaże się spełnienie kryterium fiskalnego - w roku 2009 Polska przystąpi do strefy euro, nieodwracalnie stabilizując kurs walutowy i wymieniając złotego na euro. Inflacja w całym okresie kształtować się będzie na stosunkowo niskim poziomie 3-4% (długotrwałe utrzymanie się sporych różnic inflacyjnych po przystąpieniu do strefy euro wymuszać będzie silniejszy wzrost wydajności pracy w sektorze handlowym).

Zarysowana ścieżka rozwoju pozwoliłaby na pewne zmniejszenie luki rozwojowej Polski w porównaniu z Zachodnią Europą. W roku 2003 polski PKB na głowę mieszkańca stanowił ok.18% średniego PKB w UE-15 według bieżących kursów walutowych i ok. 41% według parytetu siły nabywczej (PPP; przyczyną różnicy jest zdecydowanie niższy poziom cen usług w Polsce). Do roku 2015 Polska powinna osiągnąć poziom PKB równy 28% średniego w UE-15 w tym okresie (według bieżących kursów walutowych) i ok.57-58% według PPP. Warto zwrócić uwagę na to, że zmiany w odniesieniu do PKB według bieżących kursów walutowych będą silniejsze niż w odniesieniu do PKB według parytetu siły nabywczej. Jest to wynikiem faktu, że w średnim okresie nastąpi znaczące realne wzmocnienie polskiej waluty, podczas gdy efekty pro wzrostowe nie będą jeszcze silne (przyspieszona konwergencja realna wystąpi dopiero w latach 2012-15).

Reasumując, w latach 2004-15 w scenariuszu bazowym nastąpi ograniczenie barier dla długookresowego wzrostu opisanych w części 1: (1) niemal całkowite, po przyjęciu euro, ograniczenie bariery dostępu do kapitału i bezpiecznego finansowania wzrostu, (2) znaczne, po reformach fiskalnych i pojawieniu się znacznych transferów z UE, zmniejszenie nieefektywności sektora publicznego, napięć w dziedzinie infrastruktury, edukacji i badań naukowych, (3) stopniowa poprawa w zakresie warunków prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania.

3.2 Scenariusz grecki: podstawowe charakterystyki wzrostu

Scenariusz grecki oznacza, że Polska w niedostatecznym stopniu wykorzystuje pierwsze 12 lat członkostwa w Unii dla ograniczenia barier rozwojowych. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa

opóźnienie (znaczne przesunięcie w czasie) strukturalnych reform sektora publicznego. Należy dodać, że nawet kilkuletnie opóźnienie może prowadzić do poważnych, często nieodwracalnych strat potencjalnego wzrostu PKB, skutkiem: (1) ograniczenia napływu inwestycji zagranicznych na korzyść innych krajów EŚW, (2) ograniczenia tempa modernizacji polskich przedsiębiorstw, a zatem również ich zdolności do stawienia czoła zwiększonej presji konkurencyjnej, (3) spadku efektywności wykorzystania transferów unijnych, (4) wzrostu kosztów spełnienia kryteriów konwergencji z Maastricht, skutkiem pojawienia się czasowego procesu dywergencji.

Zgodnie z wynikami symulacji, w latach 2005-07 gospodarka może znaleźć się na ścieżce wzrostu PKB około 4.5-5% (początkowo podobnej do ścieżki z projekcji bazowej). Przyspieszenie wzrostu w latach 2005-07 wiązać się będzie zarówno z efektami członkostwa, ale z prawdopodobną poprawą wyników gospodarek zachodnioeuropejskich w porównaniu z latami 2001-03 i oznaczać będzie kilkuletni boom inwestycyjny i konsumpcyjny. Struktura popytowa tego wzrostu będzie jednak gorsza niż w projekcji bazowej: niższa będzie dynamika inwestycji, wyższa zaś dynamika spożycia (zarówno prywatnego, jak rządowego). Odpowiedzialność za tę różnicę ponosić będzie głównie brak reform fiskalnych i dalszy wzrost deficytu sektora publicznego, wiodący do efektów wypychania (crowding-out) prywatnych inwestorów z rynku, oraz do podtrzymania wysokiej dynamiki dochodów.

Deficyt obrotów bieżących w relacji do PKB stopniowo wzrośnie do 4% w roku 2010, co nie będzie jednak tworzyć zagrożenia dla stabilności gospodarczej Polski. Podobnie jak w projekcji bazowej, w bilansie płatniczym nastąpi wyraźne pogorszenie salda handlowego, natomiast pojawią się rosnące transfery netto z Unii. Utrzymaniu kontroli nad deficytem obrotów bieżących będzie służyło niższe tempo wzrostu inwestycji, natomiast w odwrotną stronę działać będzie utrzymanie wysokich potrzeb pożyczkowych sektora publicznego. Stosunkowo wysokiej stabilności gospodarczej służyć też będzie utrzymanie się do roku 2009 luki popytowej, na poziomie spadającym stopniowo z obecnych 6-7% do ok.1-2%. Oznacza to, brak poważniejszych oznak przegrzewania się gospodarki (gwałtowny wzrost inflacji lub deficytu handlowego).

Tablica 2 Scenariusz grecki rozwoju Polski, 2003-15 (kluczowe zmienne)

	Poziom				Dynamika		
	2003	2006	2010	2015	2004-06	2007-10	2011-15
<i>Poziom UE-15 równy 100</i>							
PKB per capita wg.PPP, c.stałe	41.0	44.6	47.8	49.4			
PKB per capita, c.bieżące	18.2	18.5	20.1	21.1			
<i>PKB w cenach stałych, indeks (rok 2003=100)</i>							
PKB	100	114	133	154	4.6	3.8	3.0
Popyt krajowy razem	100	115	138	159	4.8	4.6	2.9
Spożycie indywidualne	100	114	135	158	4.5	4.3	3.2
Spożycie zbiorowe	100	104	115	119	1.4	2.4	0.8
Nakłady inwestycyjne	100	127	167	197	8.3	7.0	3.3
Eksport	100	124	155	204	7.3	5.8	5.6
Import	100	125	170	217	7.8	7.9	5.0
<i>Rynek pracy</i>							
Pracujący	14.7	14.7	14.9	14.7	0.1	0.3	-0.3
Bezrobotni	3.2	2.8	3.0	3.1	-4.5	1.3	1.0
Stopa bezrobocia	18.0	16.0	16.5	17.4			
<i>Zmienne monetarne</i>							
Poziom cen CPI (rok 2003=100)	100	110	131	152	3.3	4.4	3.1
Kurs walutowy PLN/EUR	4.48	4.98	5.36	5.50	3.6	1.8	0.5
Długookresowe stopy procentowe	5.5	7.2	6.9	5.1			
Krótkookresowe stopy procentowe	5.4	7.0	8.5	3.5			
<i>Wybrane relacje (% PKB, ceny bieżące)</i>							
Deficyt obrotów bieżących	-2.4	-2.3	-3.9	-4.3			
Deficyt handlowy	-2.5	-3.4	-7.1	-6.3			
Transfery z Unii Europejskiej	0.5	2.5	5.1	4.9			
Transfery netto z Unii Europejskiej	0.5	1.2	3.8	3.6			
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	2.5	3.4	2.3	2.3			
Inwestycje brutto	19.6	22.1	23.6	22.2			
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-6.8	-6.5	-2.7			
Dług publiczny	46.8	54.8	66.1	65.1			
Dług zagraniczny (z wył.długu z tytułu BIZ)	39.5	36.0	34.0	32.2			

W latach 2009-12 polska polityka makroekonomiczna podejmie działania na rzecz spełnienia kryteriów wejścia do strefy euro, w tym opóźnione strukturalne reformy fiskalne. Koszt takiej polityki będzie jednak stosunkowo wysoki, skutkiem pojawienia się we wcześniejszych latach zjawisk nominalnej dywergencji (oznacza to, że polityka pieniężna ponownie będzie musiała dokonać wysiłku na rzecz doprowadzenia do – raz już osiągniętego – zerowego poziomu oczekiwań inflacyjnych), oraz skutkiem wyższego poziomu długu publicznego. Skutkiem tego, spadek inflacji do wymaganego poziomu będzie możliwy do osiągnięcia tylko w warunkach zanczącego wzrostu luki popytuwej (do ok. 4%). W rezultacie podjętych działań stopa wzrostu PKB spadnie w latach 2010-11 poniżej 3%, głównie skutkiem obniżenia się dynamiki inwestycji i spadku spożycia rządowego.

W rezultacie podjętych działań, Polska będzie w stanie dołączyć w latach 2014-15 do strefy euro. Gospodarka będzie jednak znacznie słabiej przygotowana do skorzystania z euro, niż w projekcji bazowej, głównie skutkiem znacznie niższych stóp inwestycji w latach 2005-13. W rezultacie, choć

dynamika PKB w latach 2014-15 podniesie się, nie wystąpią jeszcze zjawiska „przekucia” majątku produkcyjnego, a stopa wzrostu PKB podnosić będzie się tylko stopniowo. Oznacza to również że stopa bezrobocia, podniesiona do blisko 18% w okresie kosztownego wypełniania kryteriów konwergencji, pozostanie na bardzo wysokim poziomie w całym okresie projekcji.

Zarysowana ścieżka rozwoju pozwoliłaby na pewne zmniejszenie luki rozwojowej Polski w porównaniu z Zachodnią Europą jedynie w niewielkim stopniu. W roku 2003 polski PKB na głowę mieszkańca stanowił będzie ok.18% średniego PKB w UE-15 według bieżących kursów walutowych i ok. 41% według parytetu siły nabywczej (PPP; przyczyną różnicy jest zdecydowanie niższy poziom cen usług w Polsce). Do roku 2015 w warunkach realizacji scenariusza greckiego Polska może osiągnąć poziom PKB równy 21% średniego w UE-15 w tym okresie (według bieżących kursów walutowych) i ok.49% według PPP. Warto zwrócić uwagę na to, że zmiany w odniesieniu do PKB według bieżących kursów walutowych będą nieznaczne skutkiem utrzymywania się w latach 2005-15 generalnie słabej realnie waluty (zmiana w tym zakresie nastąpi dopiero po wprowadzeniu skutecznego programu redukcji deficytu fiskalnego i wprowadzenia euro).

Reasumując, w latach 2004-15 w scenariuszu bazowym nie nastąpi znaczące ograniczenie większości barier dla długookresowego wzrostu opisanych w części 1: (1) znaczne ograniczenie bariery dostępu do kapitału) i bezpiecznego finansowania wzrostu, (2) w rezultacie tego, przez cały okres utrzyma się dość niska relacja inwestycji i oszczędności do PKB, (3) skutkiem opóźnienia reform fiskalnych nie nastąpi znaczniejsze zmniejszenie nieefektywności sektora publicznego, napięć w dziedzinie infrastruktury, edukacji i badań naukowych, (4) poprawa w zakresie warunków prowadzenia działalności gospodarczej i inwestowania będzie prawdopodobnie nieznaczna.

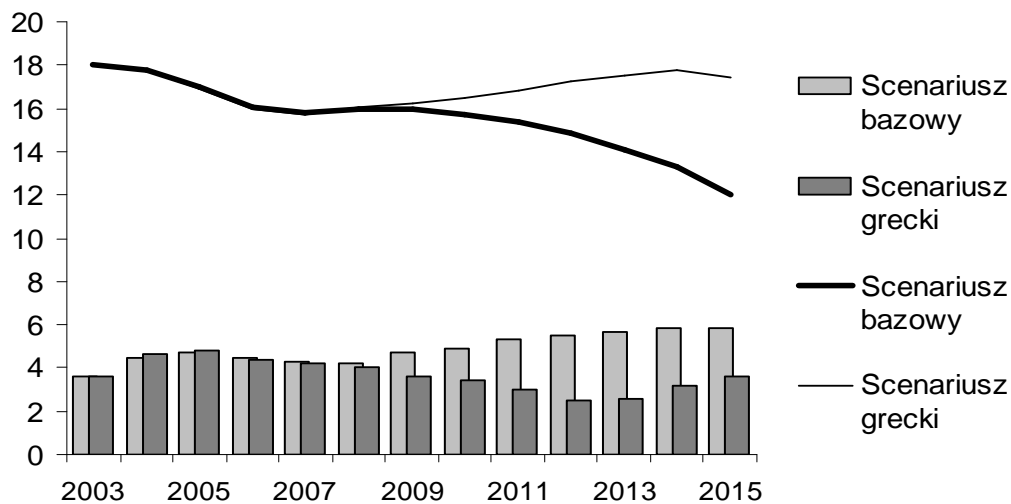
3.3 Najistotniejsze różnice między scenariuszami

Najistotniejsze różnice między scenariuszami wynikają ze stopnia różnic w ograniczaniu barier dla rozwoju gospodarczego, a więc głównie z różnic strukturalnych związanych z obu scenariuszami. Syntetycznie różnice te ukazuje poniższa tablica. Poniżej omówimy pokrótce najistotniejsze różnice oraz powody tych różnic, prezentując je w formie graficznej.

Tablica 3 Różnice między scenariuszami, 2003-15 (kluczowe zmienne)

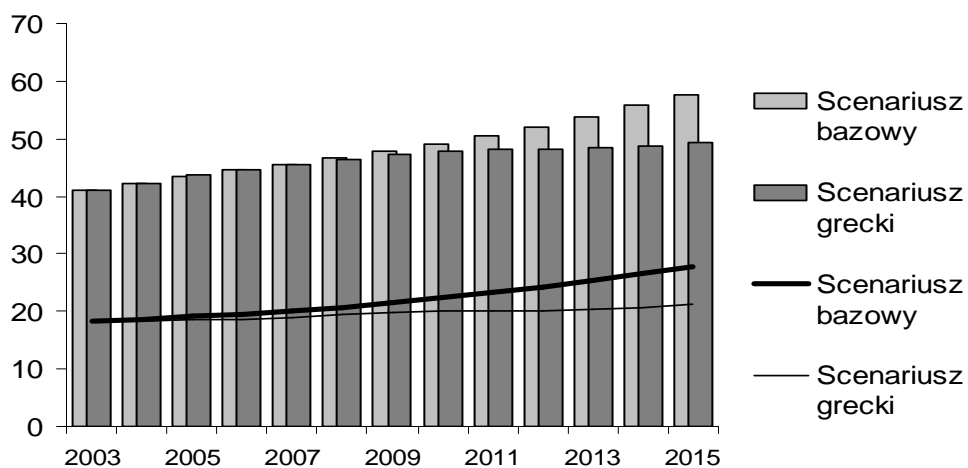
	Poziom*				Dynamika*		
	2003	2006	2010	2015	2004-06	2007-10	2011-15
<i>Poziom UE-15 równy 100</i>							
PKB per capita wg.PPP, c.stałe	0.0	0.0	-1.3	-8.2			
PKB per capita, c.bieżące	0.0	-1.0	-2.3	-6.7			
<i>PKB w cenach stałych, indeks (rok 2003=100)</i>							
PKB	0.0	0.1	-2.7	-14.2	0.0	-0.7	-2.6
Popyt krajowy razem	0.0	0.0	-2.8	-14.3	0.0	-0.8	-2.6
Spożycie indywidualne	0.0	1.6	0.6	-3.7	0.5	-0.3	-0.9
Spożycie zbiorowe	0.0	1.2	0.2	-10.1	0.4	-0.3	-2.2
Nakłady inwestycyjne	0.0	-5.1	-12.6	-35.2	-1.9	-2.2	-6.4
Eksport	0.0	-3.4	-8.3	-21.6	-1.2	-1.4	-3.4
Import	0.0	-3.3	-8.0	-20.9	-1.2	-1.3	-3.2
<i>Rynek pracy</i>							
Pracujący	0.0	0.0	-0.9	-6.1	0.0	-0.2	-1.1
Bezrobotni	0.0	-0.2	5.0	44.8	-0.1	1.3	6.3
Stopa bezrobocia	0.0	0.0	0.8	5.4			
<i>Zmienne monetarne</i>							
Poziom cen CPI (rok 2003=100)	0.0	1.1	5.6	3.1	0.4	1.1	-0.5
Kurs walutowy PLN/EUR	0.0	7.2	15.4	18.5	2.4	1.9	0.5
Długookresowe stopy procentowe	0.0	1.0	1.7	0.1			
Krótkookresowe stopy procentowe	0.0	0.5	5.0	0.0			
<i>Wybrane relacje (% PKB, ceny bieżące)</i>							
Deficyt obrotów bieżących	0.0	0.0	0.0	-0.1			
Deficyt handlowy	0.0	-0.1	-0.3	-0.6			
Transfery z Unii Europejskiej	0.0	0.1	0.4	1.1			
Transfery netto z Unii Europejskiej	0.0	0.1	0.4	1.1			
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	0.0	-0.8	-0.8	-1.0			
Inwestycje brutto	0.0	-0.2	-1.0	-4.5			
Deficyt sektora publicznego	0.0	-2.9	-4.0	-1.0			
Dług publiczny	0.0	3.2	16.0	21.8			
Dług zagraniczny (z wył.długu z tytułu BIZ)	0.0	-0.6	3.6	6.0			

* Dla PKB i jego składników oraz cen i kursów - odchylenie wartości scenariusza greckiego od scenariusza bazowego w %. Dla relacji procentowych i stóp wzrostu - odchylenie w punktach.

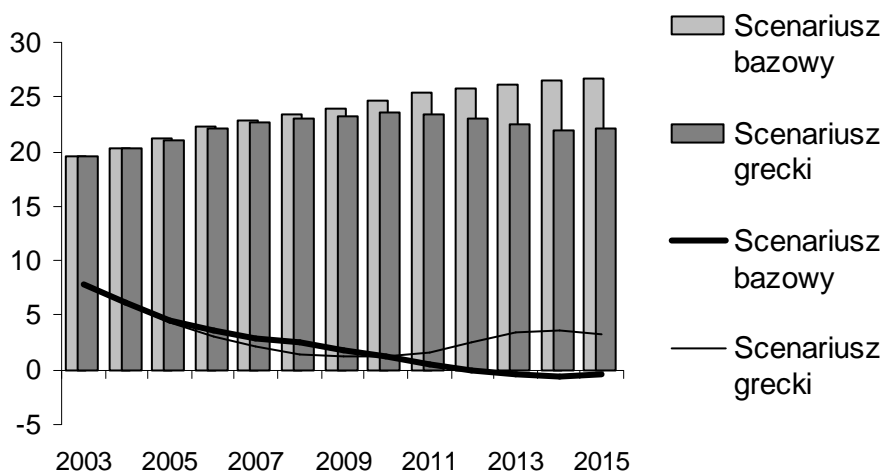
Rysunek 1 Dynamika PKB i stopa bezrobocia (słupki - PKB, linie - bezrobocie)

Jak widać, w zakresie wzrostu PKB i zmian stopy bezrobocia, prawdziwe różnice między obu scenariuszami pojawiają się dopiero w latach 2009-10. Dzięki znacznie wyższemu tempu inwestowania i poprawie efektywności wykorzystania czynników (czyli zmniejszeniu barier dla rozwoju), potencjalne tempo wzrostu gospodarki polskiej w projekcji bazowej wyraźnie zwiększa się. Znaczącą rolę odgrywa w tym zarówno przeprowadzenie strukturalnych reform finansów publicznych, jak stosunkowo szybkie i mało kosztowne wprowadzenie euro. Umożliwia to po roku 2010 pojawienie się znaczącego trendu spadku bezrobocia (do roku 2009 poprawa jest powolna skutkiem presji demograficznej). W przypadku scenariusza greckiego, efekty zmian zaczyna być widać dopiero po roku 2013.

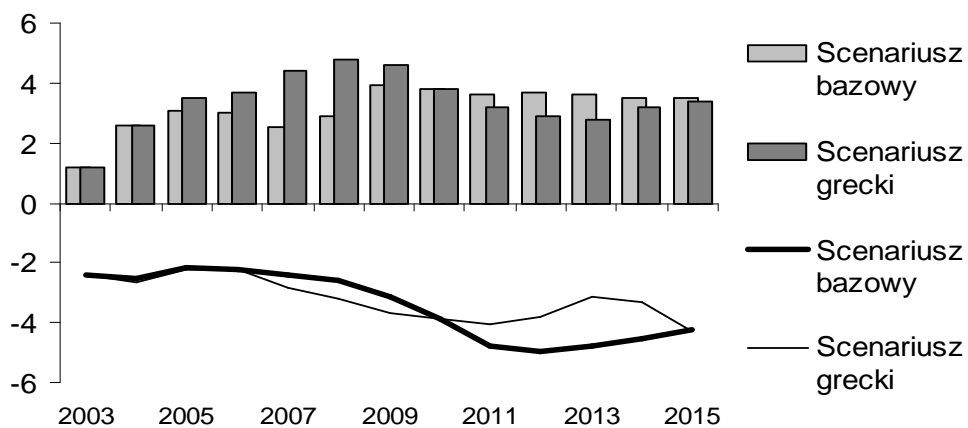
Rysunek 2 PKB na mieszkańca Polski w % UE-15 (słupki - wg.PPP, linie - wg.kursu)

Skutkiem takiego rozwoju sytuacji, po roku 2010 w prognozie bazowej następuje przyspieszenie procesu realnej konwergencji (w scenariuszu greckim niezauważalne). Wzrost siły nabywczej jest w projekcji bazowej szybszy w całym okresie 2004-15 (silniejszy pieniądz).

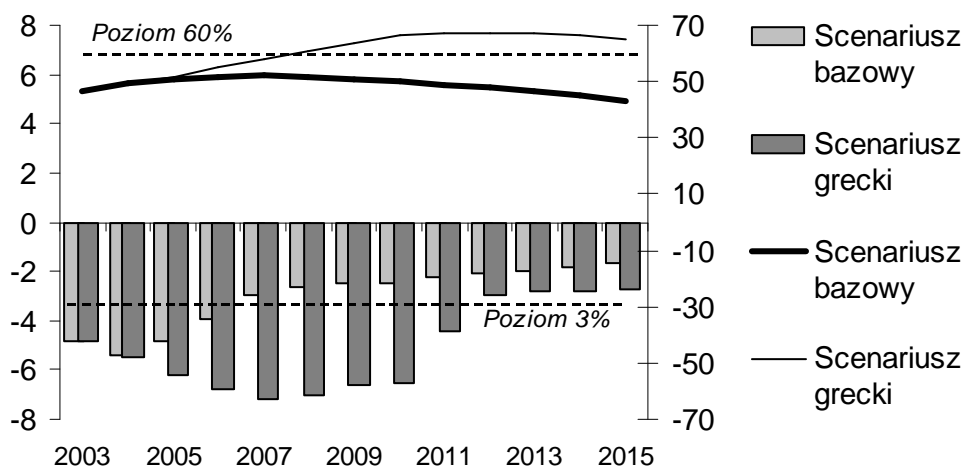
Rysunek 3 Relacja inwestycji do PKB i luka popytowa (słupki - inwestycje, linie - luka)

Zasadnicze znaczenie dla kształtowania się w obu scenariuszach zdolności gospodarki do zrównoważonego wzrostu ma relacja inwestycji do PKB. W projekcji bazowej, dzięki zmniejszeniu barier dla inwestowania, stabilności makroekonomicznej i braku efektu wypychania, relacja ta stopniowo wzrasta do 26% (w średnich cenach UE jest to wciąż niezadowalające 22%). Skutkiem tego, nawet dość wysokie tempo wzrostu PKB rzędu 6% nie powoduje wzrostu luki popytowej. W przypadku scenariusza greckiego relacja ta wzrasta do 22-23% (17-18% w średnich cenach UE), co nawet przy niskim tempie wzrostu popytu wiedzie do utrzymania się luki (dynamika potencjalnego PKB zmniejsza się).

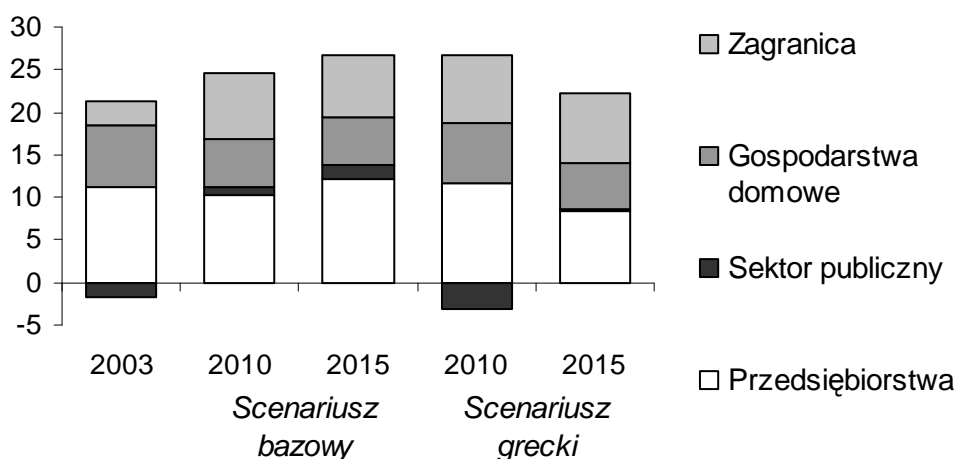
Rysunek 4 Deficyt obrotów bieżących i inflacja (słupki - deficyt, linie - inflacja CPI)

Utrzymywanie się w obu scenariuszach luki popytowej powoduje brak poważniejszych napięć w zakresie inflacji i deficytu obrotów bieżących. Na inflację silny wpływ wywiera polityka kursowa, a po przystąpieniu do strefy euro efekt Balassy-Samuelsona. W scenariuszu greckim dywergencja wiedzie do wzrostu inflacji w latach 2005-08.

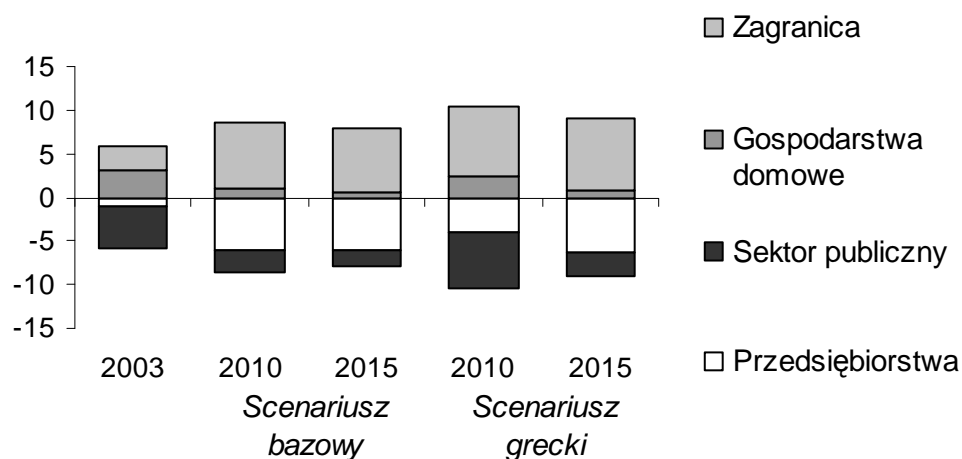
Rysunek 5 Deficyt sektora publicznego i dług publiczny (stłupki - deficyt, linie - dług)

Kluczowe reformy sektora publicznego wpływają istotnie na poziom niezrównoważenia finansów publicznych i długu publicznego, w decydującym stopniu określając ścieżkę i koszt wprowadzenia w Polsce euro, oraz skalę obserwowanych z tego powodu korzyści. Przeprowadzenie reform w latach 2005-06 pozwala ograniczyć deficyt poniżej poziomu 3% już w roku 2007 i uniknąć nadmiernego poziomu zadłużenia. Zakładane w scenariuszu greckim odsunięcie o 5 lat reform odsuwa w czasie wszystkie korzyści wzrostowe, które daje wysoka stabilność gospodarcza i brak ryzyka kursowego, a jednocześnie ogranicza zdolności akumulacyjne gospodarki obniżając potencjalne tempo wzrostu.

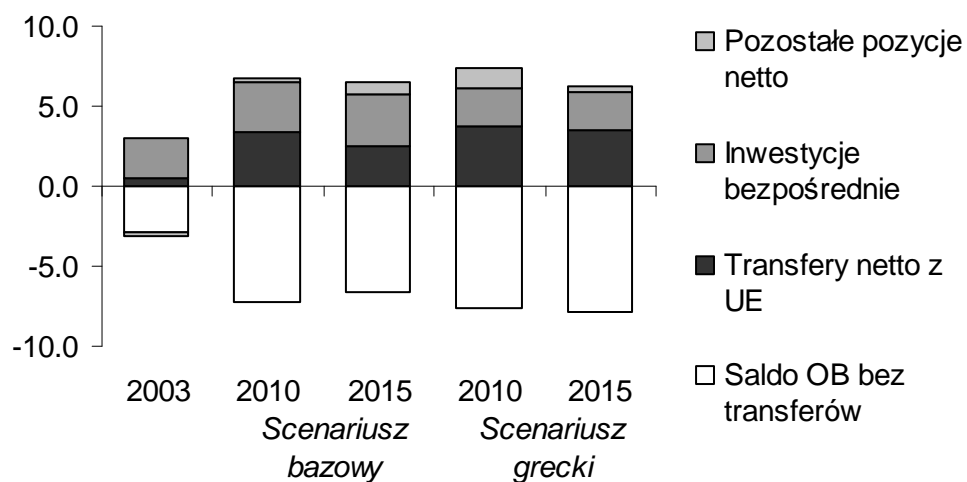
Rysunek 6 Struktura oszczędności sektorów (% PKB)

Powyższe stwierdzenie bazuje na przekonaniu, że dostępność oszczędności będzie w latach 2004-15 znaczącym ograniczeniem stopy inwestycji. W scenariuszu bazowym zarówno oszczędności sektora publicznego, jak przedsiębiorstw, są znacząco wyższe niż w scenariuszu greckim. Skala oszczędności zagranicznych jest za to w obu scenariuszach zbliżona.

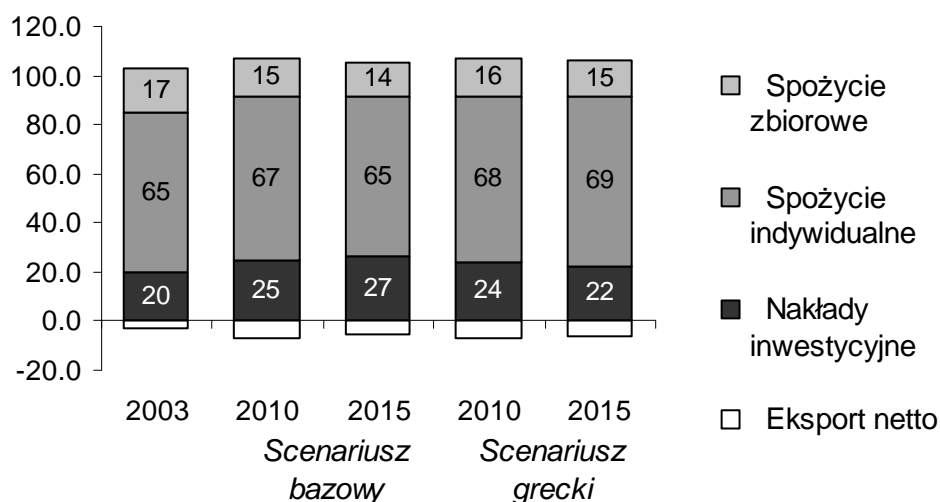
Rysunek 7 Bilans oszczędności i inwestycji sektorów (% PKB)

Wpływa to znacząco na bilans oszczędności i inwestycji sektorów. Dopiero na nim widać skalę efektów wypychania: przy zbliżonej skali dodatniego bilansu gospodarstw domowych i zagranicy, sektor publiczny w scenariuszu greckim zużywa znacznie większą część zasobów, a sektor przedsiębiorstw mniejszą niż w projekcji bazowej (zwłaszcza w latach 2004-10).

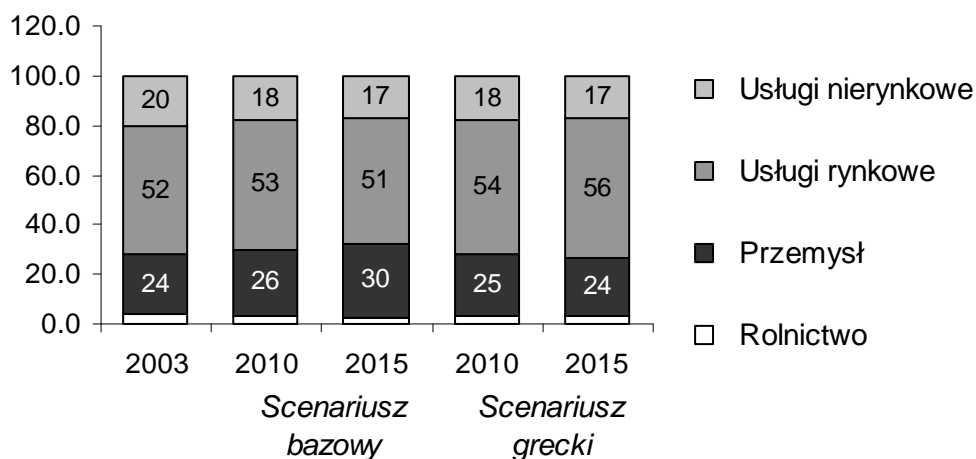
Rysunek 8 Struktura bilansu płatniczego (w % PKB)

Zbliżona skala oszczędności zagranicznych nie oznacza, że równie korzystna jest struktura napływu tych oszczędności. W projekcji bazowej znacznie większą rolę odgrywają w tym zakresie inwestycje bezpośrednie (BIZ), wiążące się nie tylko z przetransferowaniem większej części ryzyka na zagranicznego inwestora, ale w wyraźny sposób przyspieszające przepływ nowoczesnych technologii i rozwiązań organizacyjnych. Transfery z UE, choć mniejsze w liczbach bezwzględnych, odgrywają w scenariuszu greckim większą rolę w relacji do PKB. Przy mniejszej efektywności wykorzystania, oznacza to jednak tendencję do wzrostu ICOR.

Rysunek 9 Struktura PKB według wykorzystania (PKB=100)

Taka rola sektora publicznego decyduje o zmianie struktury wykorzystania PKB. W scenariuszu greckim promowane jest spożycie, wzrastające do poziomu 84% PKB. Oznacza to, w pewnej mierze, przejadanie dodatkowych zasobów dostępnych dzięki członkostwu w UE i wypychanie inwestycji. W projekcji bazowej promowane są inwestycje, których udział w PKB znacząco wzrasta.

Rysunek 10 Struktura PKB według działów (PKB=100)

Znajduje to swoje odbicie w strukturze wytwarzania: głównym beneficjentem projekcji bazowej jest przemysł, zwiększający nie tylko swoją konkurencyjność, ale również udział w wytwarzaniu PKB. W rezultacie, mamy do czynienia z gospodarką bardziej innowacyjną i proeksportową niż w scenariuszu greckim, co lepiej rokuje również rozwojowi w latach kolejnych.

ANEKS:
Szczegółowa projekcja rozwoju gospodarczego Polski do roku 2015
(scenariusz bazowy i grecki)

Kolejne tabele zawierają szczegółowe projekcje rozwoju gospodarczego Polski do roku 2015, przedstawione w dwóch wariantach: bazowym i greckim. Tabele 4-9 przedstawiają projekcję scenariusza bazowego, tabele 10-15 przedstawiają projekcję scenariusza greckiego.

Kolejne tabele (dla obu wariantów) prezentują:

- makroproporcje gospodarcze
- bilans płatniczy
- rachunek oszczędności i inwestycji (w % PKB)
- wykorzystanie transferów z UE
- charakterystyki wzrostu gospodarczego, zmiany strukturalne
- sektor publiczny

Należy przypomnieć, że wraz z odsuwaniem się horyzontu projekcji znacznie spada precyzja prognozy. Skutkiem tego, choć w tabelach podane są dokładne wartości zmiennych w kolejnych latach, należy traktować je jako pewne przybliżenia wskazujące raczej kierunki zmian, niż precyzyjną projekcję kształtowania się zmiennej.

Tablica 4 Projektcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: makroproporcje

	Projektcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Ludność (mln)	38.2	38.2	38.2	38.2	38.2	38.2	38.3	38.3	38.3	38.4	38.4	38.4	38.5	0.1
<i>Rachunki narodowe: realne stopy wzrostu</i>														
PKB	3.6	4.5	4.7	4.5	4.3	4.2	4.7	4.9	5.3	5.5	5.7	5.8	5.8	5.0
Popyt krajowy razem	2.4	4.5	4.9	5.1	4.6	5.0	5.8	6.2	6.1	5.6	5.3	5.4	5.2	5.3
Spożycie indywidualne	3.1	3.9	3.9	4.0	4.0	4.0	5.1	5.2	4.7	4.1	3.8	3.8	3.9	4.2
Spożycie zbiorowe	1.2	1.0	0.5	1.5	1.5	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	2.4
Nakłady inwestycyjne	0.4	8.2	11.6	10.9	8.6	8.8	9.3	10.4	10.9	10.1	9.5	9.5	8.6	9.7
Eksport	7.6	8.1	9.3	8.3	7.5	7.5	7.0	6.8	7.0	8.2	9.8	9.9	10.1	13.8
Import	3.2	7.8	9.5	9.8	8.2	9.3	9.6	9.8	8.6	8.0	8.2	8.3	8.3	8.3
Rolnictwo	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	11.7
Przemysł	5.4	9.0	10.3	7.9	7.7	7.0	7.2	7.5	9.2	10.9	12.5	12.2	11.8	3.5
Usługi rynkowe	3.6	4.3	4.2	4.3	4.3	4.2	5.3	5.4	5.2	4.6	4.2	4.4	4.5	1.4
Usługi nierynkowe	1.0	1.3	0.8	1.4	1.8	2.6	2.9	3.2	3.3	3.2	3.2	3.2	3.2	5.0
<i>Rynek pracy</i>														
Pracujący (mln)	14.7	14.4	14.5	14.7	14.8	14.9	15.0	15.0	15.1	15.3	15.4	15.5	15.6	15.0
Bezrobotni (mln)	3.2	3.1	3.0	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.7	2.5	2.4	2.1	2.7
<i>Stopa bezrobocia</i>	18.0	17.8	17.0	16.0	15.8	15.9	15.9	15.7	15.4	14.8	14.1	13.3	12.0	15.3
<i>Inflacja i kurs</i>														
Inflacja CPI	1.2	2.6	3.1	3.0	2.5	2.9	3.9	3.8	3.6	3.7	3.6	3.5	3.5	3.3
Dewaluacja wzgl.EUR	14.6	2.0	0.5	1.2	-0.3	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
Kurs PLN/EUR	4.48	4.57	4.59	4.65	4.63	4.64	4.64	4.64	4.64	4.64	4.64	4.64	4.64	0.3
<i>PKB w cenach bieżących</i>														
PKB (mld PLN)	812	870	937	1007	1074	1149	1245	1352	1470	1603	1750	1910	2085	9.0
PKB (mld EUR)	181	190	204	217	232	247	268	291	317	345	377	411	449	8.6
<i>PKB per capita w relacji do UE-15</i>														
wg. PPP	41.0	42.3	43.5	44.6	45.6	46.6	47.8	49.1	50.5	52.1	53.9	55.7	57.6	3.2
wg. bieżących kursów walut	18.2	18.5	19.1	19.5	20.1	20.6	21.4	22.3	23.3	24.3	25.5	26.6	27.9	x

Tablica 5 Projektcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: bilans płatniczy

	Projektcja w latach													Srednio
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004-15
<i>Bilans płatniczy (mld EUR)</i>														
Saldo obrotów bieżących	-4.3	-4.9	-4.4	-4.8	-5.5	-6.3	-8.4	-11.2	-15.1	-17.2	-17.9	-18.7	-18.9	14.4
- deficyt handlowy	-4.6	-4.8	-5.5	-7.2	-8.5	-11.0	-14.8	-19.7	-23.6	-25.6	-25.9	-26.0	-25.5	16.9
- transfery z UE	0.9	2.0	3.7	5.2	6.4	8.6	10.8	13.6	14.5	15.3	15.9	16.4	16.9	30.2
- inne pozycje bieżące	-0.7	-2.0	-2.6	-2.8	-3.5	-3.9	-4.3	-5.1	-6.1	-7.0	-7.9	-9.0	-10.3	28.5
Saldo obrotów kapitałowych i finansowych	4.0	5.5	8.0	10.0	11.0	6.5	7.5	10.0	12.0	14.0	15.0	16.5	18.0	14.7
- inwestycje bezpośrednie	4.5	5.0	7.0	9.0	9.0	8.0	8.5	9.0	10.0	11.0	12.0	13.5	15.0	11.6
- pozostałe pozycje	-0.5	0.5	1.0	1.0	2.0	-1.5	-1.0	1.0	2.0	3.0	3.0	3.0	3.0	x
Zmiana rezerw (-=wzrost)	0.3	-0.6	-3.6	-5.2	-5.5	-0.2	0.9	1.2	3.1	3.2	2.9	2.2	0.9	9.7
<i>Bilans płatniczy (% PKB)</i>														
Saldo obrotów bieżących	-2.4	-2.6	-2.2	-2.2	-2.4	-2.6	-3.1	-3.9	-4.8	-5.0	-4.8	-4.5	-4.2	-3.5
- deficyt handlowy	-2.5	-2.5	-2.7	-3.3	-3.7	-4.5	-5.5	-6.8	-7.4	-7.4	-6.9	-6.3	-5.7	-5.2
- transfery z UE	0.5	1.0	1.8	2.4	2.8	3.5	4.0	4.7	4.6	4.4	4.2	4.0	3.8	3.4
- inne pozycje bieżące	-0.4	-1.1	-1.3	-1.3	-1.5	-1.6	-1.6	-1.8	-1.9	-2.0	-2.1	-2.2	-2.3	-1.7
Saldo obrotów kapitałowych i finansowych	2.2	2.9	3.9	4.6	4.7	2.6	2.8	3.4	3.8	4.1	4.0	4.0	4.0	3.7
- inwestycje bezpośrednie	2.5	2.6	3.4	4.2	3.9	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.2	3.3	3.3	3.3
- pozostałe pozycje	-0.3	0.3	0.5	0.5	0.9	-0.6	-0.4	0.3	0.6	0.9	0.8	0.7	0.7	0.4
Zmiana rezerw (-=wzrost)	0.2	-0.3	-1.8	-2.4	-2.4	-0.1	0.3	0.4	1.0	0.9	0.8	0.5	0.2	-0.2
<i>Dług zagraniczny w % PKB*</i>	39.5	38.5	37.3	36.6	36.1	34.0	31.8	30.4	29.4	28.6	27.8	27.0	26.2	32.0

* Z wyłączeniem zadłużenia z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Tablica 6 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: rachunek oszczędności i inwestycji (w % PKB)

	Projekcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Inwestycje	19.6	20.3	21.3	22.3	22.9	23.5	23.9	24.6	25.3	25.8	26.2	26.5	26.6	24.1
- przedsiębiorstw	12.1	12.7	13.3	14.0	14.6	15.3	15.7	16.4	17.1	17.6	17.9	18.2	18.3	15.9
- sektora publicznego	3.1	3.2	3.5	3.8	3.8	3.7	3.6	3.5	3.4	3.3	3.3	3.3	3.3	3.5
- gospodarstw domowych	4.4	4.4	4.5	4.5	4.5	4.5	4.6	4.7	4.8	4.9	5.0	5.0	5.0	4.7
Finansowanie (oszczędności)	19.6	20.3	21.3	22.3	22.9	23.5	23.9	24.6	25.3	25.8	26.2	26.5	26.6	24.1
- oszczędności krajowe*	16.9	17.0	17.9	18.4	18.4	18.2	17.6	16.9	16.8	17.3	18.0	18.8	19.4	17.9
-- przedsiębiorstw*	11.1	11.7	11.8	11.3	10.6	10.4	10.4	10.3	10.4	10.9	11.5	11.9	12.2	11.1
-- sektora publicznego*	-1.7	-2.2	-1.3	-0.1	0.8	1.1	1.1	1.0	1.2	1.2	1.3	1.5	1.6	0.6
-- gospodarstw domowych*	7.5	7.5	7.4	7.3	7.0	6.7	6.1	5.7	5.3	5.2	5.3	5.4	5.6	6.2
- oszczędności zagraniczne	2.7	3.3	3.3	3.9	4.5	5.3	6.3	7.7	8.5	8.6	8.2	7.8	7.3	6.2
-- kapitał prywatny	2.4	2.6	2.2	2.2	2.4	2.6	3.1	3.9	4.8	5.0	4.8	4.5	4.2	3.5
-- transfery inwestycyjne z UE	0.3	0.7	1.2	1.7	2.1	2.7	3.2	3.8	3.7	3.6	3.4	3.2	3.0	2.7
Bilans oszczędności i inwestycji														
- przedsiębiorstw*	-1.0	-0.9	-1.5	-2.8	-4.0	-4.9	-5.3	-6.1	-6.8	-6.7	-6.4	-6.3	-6.1	-4.8
- sektora publicznego*	-4.8	-5.4	-4.8	-3.9	-3.0	-2.6	-2.5	-2.5	-2.2	-2.1	-2.0	-1.8	-1.7	-2.9
- gospodarstw domowych*	3.1	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2	1.5	1.0	0.5	0.3	0.3	0.4	0.6	1.5
- zagranicy	2.7	3.3	3.3	3.9	4.5	5.3	6.3	7.7	8.5	8.6	8.2	7.8	7.3	6.2
Memo:														
Transfery z UE wg wykorzystania														
- spożycie indywidualne	0.0	0.1	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4
- spożycie zbiorowe	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
- inwestycje	0.3	0.7	1.2	1.7	2.1	2.7	3.2	3.8	3.7	3.6	3.4	3.2	3.0	2.7

*Bez transferów inwestycyjnych z

UE

Tablica 7 Projektacja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: wykorzystanie transferów z UE

	Projektacja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
<i>W mld euro, ceny stłe 2004</i>														
Transfery unijne														
- do sektora prywatnego	0.0	0.5	1.5	2.2	2.7	3.4	4.1	5.3	5.5	5.6	5.7	5.7	0.0	3.5
- do sektora publicznego	0.9	1.4	1.9	2.6	3.2	4.2	5.2	6.3	6.7	6.9	7.1	7.2	0.0	4.4
Razem	0.9	1.9	3.4	4.8	5.8	7.7	9.4	11.6	12.2	12.6	12.7	12.9	0.0	7.9
<i>W procentach PKB</i>														
Transfery unijne														
- do sektora prywatnego	0.1	0.4	0.8	1.1	1.3	1.6	1.8	2.2	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6
- do sektora publicznego	0.5	0.6	1.0	1.3	1.5	1.9	2.2	2.5	2.5	2.4	2.3	2.2	2.0	1.9
Razem	0.5	1.0	1.8	2.4	2.8	3.5	4.0	4.7	4.6	4.4	4.2	4.0	3.8	3.4
Środki kierowane na finansowanie:														
- spożycia indywidualnego	0.0	0.1	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4
- spożycia zbiorowego	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
- inwestycji	0.3	0.7	1.2	1.7	2.1	2.7	3.2	3.8	3.7	3.6	3.4	3.2	3.0	2.7
Razem	0.5	1.0	1.8	2.4	2.8	3.5	4.0	4.7	4.6	4.4	4.2	4.0	3.8	3.4
<i>W procentach całości na finansowanie:</i>														
- spożycia indywidualnego	0	6	21	17	15	13	12	11	12	12	12	12	12	13
- spożycia zbiorowego	33	22	13	11	9	8	8	8	7	7	7	7	7	10
- inwestycji	67	72	66	72	75	79	80	81	81	81	81	81	81	77
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablica 8 Projektcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: charakterystyki wzrostu, zmiany strukturalne

	Projektcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Przyrostowa kapitałochłonność wzrostu (ICOR)	3.0	2.2	2.2	2.6	3.0	3.3	3.1	3.1	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.0
Elastyczności														
- importu względem PKB	0.9	1.7	2.0	2.2	1.9	2.2	2.0	2.0	1.6	1.5	1.4	1.4	1.4	1.8
- importu względem popytu krajowego	1.4	1.7	2.0	1.9	1.8	1.9	1.7	1.6	1.4	1.4	1.5	1.5	1.6	1.7
- eksportu względem PKB	2.1	1.8	2.0	1.8	1.7	1.8	1.5	1.4	1.3	1.5	1.7	1.7	1.7	1.7
Struktura PKB (ceny bieżące)														
PKB	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Popyt krajowy razem	102.5	102.5	102.7	103.3	103.7	104.5	105.5	106.8	107.4	107.4	106.9	106.3	105.7	105.2
Spożycie indywidualne	65.4	65.4	65.2	65.1	65.2	65.5	66.2	66.9	67.0	66.6	65.9	65.2	64.6	65.7
Spożycie zbiorowe	17.5	16.8	16.2	15.9	15.6	15.5	15.4	15.3	15.1	15.0	14.8	14.6	14.4	15.4
Nakłady inwestycyjne	19.6	20.3	21.3	22.3	22.9	23.5	23.9	24.6	25.3	25.8	26.2	26.5	26.6	24.1
Eksport netto	-2.5	-2.5	-2.7	-3.3	-3.7	-4.5	-5.5	-6.8	-7.4	-7.4	-6.9	-6.3	-5.7	-5.2
Wartość dodana brutto	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Rolnictwo	3.7	3.7	3.6	3.6	3.5	3.4	3.3	3.1	3.0	2.9	2.7	2.6	2.5	3.2
Przemysł	24.2	25.1	26.0	26.4	26.7	26.8	26.6	26.5	26.7	27.2	28.2	29.1	29.9	27.1
Usługi rynkowe	52.1	52.0	51.8	51.8	51.9	52.0	52.4	52.8	52.9	52.6	52.0	51.5	51.0	52.1
Usługi nierynkowe	19.9	19.2	18.6	18.2	17.9	17.8	17.7	17.6	17.4	17.3	17.1	16.9	16.7	17.7
Wybrane relacje (% PKB, ceny bieżące)														
Deficyt obrotów bieżących	-2.4	-2.6	-2.2	-2.2	-2.4	-2.6	-3.1	-3.9	-4.8	-5.0	-4.8	-4.5	-4.2	-3.5
Deficyt handlowy	-2.5	-2.5	-2.7	-3.3	-3.7	-4.5	-5.5	-6.8	-7.4	-7.4	-6.9	-6.3	-5.7	-5.2
Transfery z Unii Europejskiej	0.5	1.0	1.8	2.4	2.8	3.5	4.0	4.7	4.6	4.4	4.2	4.0	3.8	3.4
Transfery netto z Unii Europejskiej	0.5	0.2	0.5	1.1	1.5	2.2	2.7	3.4	3.3	3.1	2.9	2.7	2.5	2.2
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	2.5	2.6	3.4	4.2	3.9	3.2	3.2	3.1	3.2	3.2	3.2	3.3	3.3	3.3
Inwestycje brutto	19.6	20.3	21.3	22.3	22.9	23.5	23.9	24.6	25.3	25.8	26.2	26.5	26.6	24.1
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-5.4	-4.8	-3.9	-3.0	-2.6	-2.5	-2.5	-2.2	-2.1	-2.0	-1.8	-1.7	-2.9

Tablica 9 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz bazowy: sektor publiczny*, w % PKB

	Projekcja w latach													Średnio
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004-15
Dochody i wydatki sektora publicznego														
- dochody	40.9	40.5	40.3	40.2	40.1	40.1	40.0	40.0	39.9	39.8	39.8	39.7	39.7	40.0
-- z czego: rekompensata UE	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
- wydatki	45.7	45.9	45.1	44.1	43.1	42.7	42.5	42.5	42.1	41.9	41.8	41.5	41.4	42.9
-- inwestycyjne	3.1	3.2	3.5	3.8	3.8	3.7	3.6	3.5	3.4	3.3	3.3	3.3	3.3	3.5
-- składka do UE	0.0	0.9	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
-- obsługa długu publicznego	2.4	2.9	3.2	3.2	3.0	2.8	2.7	2.7	2.6	2.5	2.4	2.3	2.2	2.7
-- pozostałe wydatki bieżące	40.1	38.9	37.1	35.8	35.0	34.9	34.9	35.0	34.8	34.8	34.8	34.6	34.5	35.4
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-5.4	-4.8	-3.9	-3.0	-2.6	-2.5	-2.5	-2.2	-2.1	-2.0	-1.8	-1.7	-2.9
- budżet centralny	-5.1	-5.8	-5.2	-4.4	-3.6	-3.2	-3.2	-3.2	-2.9	-2.8	-2.6	-2.4	-2.2	-3.5
- pozostałe części sektora publicznego**	0.3	0.4	0.4	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.5	0.6
Dług publiczny	46.8	49.3	50.9	51.6	52.0	51.8	51.0	50.2	49.0	47.7	46.3	44.8	43.3	49.0
- krajowy	29.2	33.5	36.7	38.9	40.5	41.1	41.1	41.0	40.6	40.0	39.3	38.3	37.4	39.0
- zagraniczny	20.1	18.6	16.9	15.5	14.0	13.1	12.1	11.2	10.3	9.4	8.6	7.9	7.2	12.1

* Szacunkowo, wg zasad ESA95

** Wraz z funduszami emerytalnymi II filaru

Tablica 10 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: makroproporcje

	Projekcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Ludność (mln)	38.2	38.2	38.2	38.2	38.2	38.2	38.3	38.3	38.3	38.4	38.4	38.4	38.5	0.1
<i>Rachunki narodowe: realne stopy wzrostu</i>														
PKB	3.6	4.6	4.8	4.4	4.2	4.0	3.6	3.4	3.0	2.5	2.6	3.2	3.6	3.7
Popyt krajowy razem	2.4	4.7	4.9	4.9	4.9	4.9	4.6	4.1	3.1	1.8	1.9	3.2	4.5	3.9
Spożycie indywidualne	3.1	4.3	4.8	4.4	4.4	4.5	4.3	4.0	3.7	2.2	2.2	3.8	4.0	3.9
Spożycie zbiorowe	1.2	1.0	1.0	2.2	2.5	3.0	3.0	1.0	-0.5	-0.5	1.0	2.0	2.0	1.5
Nakłady inwestycyjne	0.4	7.9	8.4	8.7	7.9	7.4	6.5	6.4	3.5	1.9	1.7	2.5	7.2	5.8
Eksport	7.6	7.5	7.7	6.8	6.5	5.9	5.4	5.4	5.3	5.5	5.7	5.8	5.9	12.1
Import	3.2	7.5	7.8	8.2	8.3	8.3	7.9	7.0	5.1	3.2	3.6	5.6	7.8	6.1
Rolnictwo	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	5.8
Przemysł	5.4	8.3	6.5	4.6	4.9	5.2	3.8	4.4	4.3	3.8	3.8	4.2	5.2	-1.1
Usługi rynkowe	3.6	4.6	5.1	4.6	4.7	4.7	4.5	4.1	3.8	3.1	2.8	3.7	4.3	1.0
Usługi nierynkowe	1.0	1.3	1.3	2.1	2.6	2.6	2.7	1.3	-0.1	-0.3	1.1	2.0	2.1	3.7
<i>Rynek pracy</i>														
Pracujący (mln)	14.7	14.4	14.5	14.7	14.8	14.9	14.9	14.9	14.9	14.8	14.8	14.7	14.7	14.8
Bezrobotni (mln)	3.2	3.1	3.0	2.8	2.8	2.8	2.9	3.0	3.0	3.1	3.1	3.2	3.1	3.0
<i>Stopa bezrobocia</i>	18.0	17.8	16.9	16.0	15.7	16.0	16.3	16.5	16.8	17.3	17.5	17.8	17.4	16.8
<i>Inflacja i kurs</i>														
Inflacja CPI	1.2	2.6	3.5	3.7	4.4	4.8	4.6	3.8	3.2	2.9	2.8	3.2	3.4	3.6
Dewaluacja wzgl.EUR	14.6	2.5	3.8	4.5	2.8	1.5	1.6	1.5	1.2	0.8	0.6	0.0	0.0	1.7
Kurs PLN/EUR	4.48	4.59	4.77	4.98	5.12	5.20	5.28	5.36	5.42	5.47	5.50	5.50	5.50	1.9
<i>PKB w cenach bieżących</i>														
PKB (mld PLN)	812	871	945	1025	1114	1210	1308	1402	1488	1566	1649	1751	1874	7.9
PKB (mld EUR)	181	190	198	206	217	233	248	262	274	286	300	318	341	5.9
<i>PKB per capita w relacji do UE-15</i>														
wg. PPP	41.0	42.3	43.6	44.6	45.6	46.5	47.2	47.8	48.1	48.2	48.4	48.8	49.4	1.7
wg. bieżących kursów walut	18.2	18.4	18.6	18.5	18.8	19.4	19.8	20.1	20.2	20.2	20.3	20.6	21.1	x

Tablica 11 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: bilans płatniczy

	Projekcja w latach													Srednio
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004-15
<i>Bilans płatniczy (mld EUR)</i>														
Saldo obrotów bieżących	-4.3	-5.0	-4.4	-4.6	-6.2	-7.4	-9.2	-10.2	-11.1	-10.9	-9.5	-10.6	-14.7	11.8
- deficyt handlowy	-4.6	-5.0	-5.5	-7.1	-9.2	-12.1	-15.6	-18.5	-19.5	-17.9	-16.3	-17.2	-21.4	15.0
- transfery z UE	0.9	2.0	3.6	5.1	6.4	8.5	10.6	13.3	14.2	15.0	15.5	16.0	16.5	30.0
- inne pozycje bieżące	-0.7	-2.0	-2.6	-2.7	-3.4	-3.8	-4.2	-4.9	-5.8	-8.1	-8.7	-9.5	-9.8	27.9
Saldo obrotów kapitałowych i finansowych	4.0	5.5	5.0	5.5	7.0	9.5	9.5	9.5	9.0	9.0	8.0	9.0	9.0	7.7
- inwestycje bezpośrednie	4.5	5.0	6.0	7.0	7.0	7.5	7.0	6.0	5.0	5.0	6.0	7.0	8.0	5.4
- pozostałe pozycje	-0.5	0.5	-1.0	-1.5	0.0	2.0	2.5	3.5	4.0	4.0	2.0	2.0	1.0	x
Zmiana rezerw (-=wzrost)	0.3	-0.5	-0.6	-0.9	-0.8	-2.1	-0.3	0.7	2.1	1.9	1.5	1.6	5.7	29.3
<i>Bilans płatniczy (% PKB)</i>														
Saldo obrotów bieżących	-2.4	-2.7	-2.2	-2.3	-2.8	-3.2	-3.7	-3.9	-4.0	-3.8	-3.2	-3.3	-4.3	-3.3
- deficyt handlowy	-2.5	-2.6	-2.8	-3.4	-4.2	-5.2	-6.3	-7.1	-7.1	-6.2	-5.4	-5.4	-6.3	-5.2
- transfery z UE	0.5	1.0	1.8	2.5	2.9	3.7	4.3	5.1	5.2	5.2	5.2	5.0	4.9	3.9
- inne pozycje bieżące	-0.4	-1.1	-1.3	-1.3	-1.5	-1.6	-1.7	-1.9	-2.1	-2.8	-2.9	-3.0	-2.9	-2.0
Saldo obrotów kapitałowych i finansowych	2.2	2.9	2.5	2.7	3.2	4.1	3.8	3.6	3.3	3.1	2.7	2.8	2.6	3.1
- inwestycje bezpośrednie	2.5	2.6	3.0	3.4	3.2	3.2	2.8	2.3	1.8	1.7	2.0	2.2	2.3	2.6
- pozostałe pozycje	-0.3	0.3	-0.5	-0.7	0.0	0.9	1.0	1.3	1.5	1.4	0.7	0.6	0.3	0.6
Zmiana rezerw (-=wzrost)	0.2	-0.2	-0.3	-0.4	-0.4	-0.9	-0.1	0.3	0.8	0.7	0.5	0.5	1.7	0.2
<i>Dług zagraniczny w % PKB*</i>	39.5	38.7	37.2	36.0	34.9	34.2	33.9	34.0	34.4	34.7	34.4	33.5	32.2	34.9

* Z wyłączeniem zadłużenia z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Tablica 12 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: rachunek oszczędności i inwestycji (w % PKB)

	Projekcja w latach													Średnio
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004-15
Inwestycje	19.6	20.3	21.1	22.1	22.7	23.0	23.2	23.6	23.5	23.0	22.5	21.9	22.2	22.4
- przedsiębiorstw	12.1	12.7	13.3	13.9	14.5	14.8	15.1	15.6	15.6	15.1	14.8	14.5	14.8	14.6
- sektora publicznego	3.1	3.2	3.3	3.6	3.6	3.6	3.5	3.3	3.2	3.2	3.1	3.0	3.0	3.3
- gospodarstw domowych	4.4	4.4	4.5	4.6	4.6	4.6	4.6	4.7	4.7	4.7	4.6	4.4	4.4	4.6
Finansowanie (oszczędności)	19.6	20.3	21.1	22.1	22.7	23.0	23.2	23.6	23.5	23.0	22.5	21.9	22.2	22.4
- oszczędności krajowe*	16.9	16.9	17.6	18.0	17.7	17.0	16.1	15.6	15.2	15.0	15.2	14.5	14.0	16.1
-- przedsiębiorstw*	11.1	11.6	12.7	13.3	13.4	12.6	11.7	11.6	9.6	8.2	8.4	8.4	8.4	10.8
-- sektora publicznego*	-1.7	-2.3	-2.9	-3.2	-3.6	-3.4	-3.1	-3.2	-1.2	0.2	0.3	0.2	0.3	-1.8
-- gospodarstw domowych*	7.5	7.6	7.8	7.9	7.9	7.8	7.5	7.2	6.8	6.6	6.5	5.9	5.3	7.1
- oszczędności zagraniczne	2.7	3.4	3.4	4.1	5.0	6.0	7.1	8.0	8.2	8.0	7.3	7.4	8.2	6.4
-- kapitał prywatny	2.4	2.7	2.2	2.3	2.8	3.2	3.7	3.9	4.0	3.8	3.2	3.3	4.3	3.3
-- transfery inwestycyjne z UE	0.3	0.7	1.2	1.8	2.2	2.9	3.4	4.1	4.2	4.2	4.2	4.0	3.9	3.1
Bilans oszczędności i inwestycji														
- przedsiębiorstw*	-1.0	-1.1	-0.6	-0.6	-1.1	-2.2	-3.4	-4.0	-5.9	-6.9	-6.4	-6.1	-6.4	-3.7
- sektora publicznego*	-4.8	-5.5	-6.2	-6.8	-7.2	-7.0	-6.6	-6.5	-4.4	-3.0	-2.8	-2.8	-2.7	-5.1
- gospodarstw domowych*	3.1	3.2	3.4	3.3	3.3	3.2	2.9	2.5	2.1	1.9	1.9	1.5	0.9	2.5
- zagranicy	2.7	3.4	3.4	4.1	5.0	6.0	7.1	8.0	8.2	8.0	7.3	7.4	8.2	6.4
Memo:														
Transfery z UE wg wykorzystania														
- spożycie indywidualne	0.0	0.1	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7	0.6	0.6	0.5
- spożycie zbiorowe	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
- inwestycje	0.3	0.7	1.2	1.8	2.2	2.9	3.4	4.1	4.2	4.2	4.2	4.0	3.9	3.1

*Bez transferów inwestycyjnych z UE

Tablica 13 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: wykorzystanie transferów z UE

	Projekcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
<i>W mld euro, ceny stłe 2004</i>														
Transfery unijne														
- do sektora prywatnego	0.0	0.5	1.5	2.2	2.7	3.4	4.1	5.2	5.4	5.5	5.6	5.6	0.0	3.5
- do sektora publicznego	0.9	1.4	1.9	2.6	3.1	4.2	5.1	6.2	6.5	6.8	6.9	7.0	0.0	4.3
Razem	0.9	1.9	3.4	4.7	5.8	7.6	9.2	11.3	11.9	12.3	12.5	12.6	0.0	7.8
<i>W procentach PKB</i>														
Transfery unijne														
- do sektora prywatnego	0.1	0.4	0.8	1.1	1.4	1.7	1.9	2.4	2.4	2.4	2.4	2.3	2.2	1.8
- do sektora publicznego	0.5	0.7	1.0	1.4	1.6	2.0	2.3	2.7	2.8	2.8	2.8	2.7	2.6	2.1
Razem	0.5	1.0	1.8	2.5	2.9	3.7	4.3	5.1	5.2	5.2	5.2	5.0	4.9	3.9
Środki kierowane na finansowanie:														
- spożycia indywidualnego	0.0	0.1	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.7	0.6	0.6	0.5
- spożycia zbiorowego	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3
- inwestycji	0.3	0.7	1.2	1.8	2.2	2.9	3.4	4.1	4.2	4.2	4.2	4.0	3.9	3.1
Razem	0.5	1.0	1.8	2.5	2.9	3.7	4.3	5.1	5.2	5.2	5.2	5.0	4.9	3.9
<i>W procentach całości na finansowanie:</i>														
- spożycia indywidualnego	0	6	21	17	16	13	13	11	12	12	13	13	13	13
- spożycia zbiorowego	33	22	13	11	10	8	8	8	7	7	7	7	7	10
- inwestycji	67	72	66	72	75	78	80	81	81	80	80	80	80	77
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablica 14 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: charakterystyki wzrostu, zmiany strukturalne

	Projekcja w latach													Średnio 2004-15
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Przyrostowa kapitałochłonność wzrostu (ICOR)	3.0	2.2	2.2	2.5	2.8	3.1	3.6	3.9	4.6	5.4	5.0	3.9	3.3	3.5
Elastyczności														
- importu względem PKB	0.9	1.6	1.6	1.9	2.0	2.1	2.2	2.1	1.7	1.3	1.4	1.8	2.2	1.8
- importu względem popytu krajowego	1.4	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.8	1.9	1.7	1.7	1.7
- eksportu względem PKB	2.1	1.6	1.6	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	1.8	2.2	2.2	1.8	1.6	1.7
Struktura PKB (ceny bieżące)														
PKB	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Popyt krajowy razem	102.5	102.6	102.8	103.4	104.2	105.2	106.3	107.1	107.1	106.2	105.4	105.4	106.3	105.2
Spożycie indywidualne	65.4	65.5	65.5	65.3	65.6	66.3	67.1	67.7	68.3	68.2	67.9	68.5	69.2	67.1
Spożycie zbiorowe	17.5	16.8	16.2	16.0	15.9	15.9	16.0	15.8	15.4	15.1	15.0	15.0	14.9	15.7
Nakłady inwestycyjne	19.6	20.3	21.1	22.1	22.7	23.0	23.2	23.6	23.5	23.0	22.5	21.9	22.2	22.4
Eksport netto	-2.5	-2.6	-2.8	-3.4	-4.2	-5.2	-6.3	-7.1	-7.1	-6.2	-5.4	-5.4	-6.3	-5.2
Wartość dodana brutto	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Rolnictwo	3.7	3.6	3.6	3.5	3.4	3.3	3.2	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.0	3.3
Przemysł	24.2	25.1	25.6	25.9	25.8	25.5	25.0	24.8	24.7	24.7	24.5	24.1	23.8	25.0
Usługi rynkowe	52.1	52.1	52.2	52.2	52.5	53.0	53.6	54.0	54.5	54.9	55.1	55.6	56.0	53.8
Usługi nierynkowe	19.9	19.2	18.6	18.3	18.2	18.2	18.2	18.0	17.6	17.3	17.2	17.2	17.2	18.0
Wybrane relacje (% PKB, ceny bieżące)														
Deficyt obrotów bieżących	-2.4	-2.7	-2.2	-2.3	-2.8	-3.2	-3.7	-3.9	-4.0	-3.8	-3.2	-3.3	-4.3	-3.3
Deficyt handlowy	-2.5	-2.6	-2.8	-3.4	-4.2	-5.2	-6.3	-7.1	-7.1	-6.2	-5.4	-5.4	-6.3	-5.2
Transfery z Unii Europejskiej	0.5	1.0	1.8	2.5	2.9	3.7	4.3	5.1	5.2	5.2	5.2	5.0	4.9	3.9
Transfery netto z Unii Europejskiej	0.5	0.2	0.5	1.2	1.6	2.4	3.0	3.8	3.9	3.9	3.9	3.7	3.6	2.6
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne	2.5	2.6	3.0	3.4	3.2	3.2	2.8	2.3	1.8	1.7	2.0	2.2	2.3	2.6
Inwestycje brutto	19.6	20.3	21.1	22.1	22.7	23.0	23.2	23.6	23.5	23.0	22.5	21.9	22.2	22.4
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-5.5	-6.2	-6.8	-7.2	-7.0	-6.6	-6.5	-4.4	-3.0	-2.8	-2.8	-2.7	-5.1

Tablica 15 Projekcja rozwoju Polski, 2003-15, scenariusz grecki: sektor publiczny*, w % PKB

	Projekcja w latach													Średnio
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2004-15
Dochody i wydatki sektora publicznego														
- dochody	40.9	40.5	40.3	40.2	40.1	40.0	39.9	39.8	39.7	39.7	39.6	39.6	39.5	39.9
-- z czego: rekompensata UE	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
- wydatki	45.7	46.0	46.5	47.0	47.3	47.0	46.5	46.3	44.1	42.7	42.4	42.4	42.2	45.0
-- inwestycyjne	3.1	3.2	3.3	3.6	3.6	3.6	3.5	3.3	3.2	3.2	3.1	3.0	3.0	3.3
-- składka do UE	0.0	0.9	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
-- obsługa długu publicznego	2.4	2.9	3.3	3.7	4.1	4.1	4.2	4.4	4.6	4.4	3.8	3.5	3.4	3.9
-- pozostałe wydatki bieżące	40.1	39.0	38.6	38.3	38.3	38.0	37.4	37.3	35.1	33.8	34.2	34.6	34.5	36.6
Deficyt sektora publicznego	-4.8	-5.5	-6.2	-6.8	-7.2	-7.0	-6.6	-6.5	-4.4	-3.0	-2.8	-2.8	-2.7	-5.1
- budżet centralny	-5.1	-5.9	-6.5	-7.1	-7.6	-7.4	-7.1	-7.0	-4.9	-3.5	-3.2	-3.2	-3.0	-5.5
- pozostałe części sektora publicznego**	0.3	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3	0.4
Dług publiczny	46.8	49.3	51.9	54.8	58.1	60.8	63.4	66.1	67.2	67.3	67.1	66.4	65.1	61.5
- krajowy	29.2	33.6	37.8	42.4	47.1	50.7	54.0	57.4	58.9	59.4	59.7	59.4	58.5	51.6
- zagraniczny	20.1	18.7	17.4	16.3	14.9	14.0	13.1	12.4	11.8	11.3	10.8	10.2	9.5	13.4

* Szacunkowo, wg zasad ESA95

** Wraz z funduszami emerytalnymi II filaru